

Magyar Királyi Pénzügyminiszter

72.666 szám

1929.IV./a.

Nagyméltóságu Miniszter Ur!

Az 1929. évi május hó 6-án kelt 1.092/IV.a. számú átirattal tisztelettel kértem Nagyméltóságodat, hogy méltóztassék megfontolás alá venni, hogy a köztisztviselők minősítéséről szóló 1883.évi I.t.c. -nek a rendelkezéseit a hatóságai alá tartozó egyes szolgálati ágazatokra vonatkozólag annyiban tartaná kívánatosnak megváltoztatni és annak eredményét velem az 1929. évi május hó végéig közölni sziveskedjék, hogy magam részéről egy új - korszerű - minősítési törvénynek előkészítését megkezdhessem.

Mint hogy erre az átiratomra Nagyméltóságod válaszát mindeztideig nélkülözöm, tisztelettel kérem Nagyméltóságodat, hogy a hivatkozott átiratomra szives válaszát mielőbb megküldeni méltóztassék.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1929. évi június hó 21.

A miniszter rendeletéből

miniszteri tanácsos

Nagyméltóságu

gróf Klebelsberg Kuno dr.v.b.t.t.,
m.kir. vallás-, és közoktatásügyi miniszter urnak,
Budapest.

97.253/1929.szám.

IV/a.

N a g y m é l t ó s á g u M i n i s t e r U r !

Az 1929. évi július hó 5.-én kelt 410-0-78 számú ottani átiratra való hivatkozással, az 1929. évi február hó 15-én tartott minisztertanácsban az 1883.évi I.t.c. revisiójára vonatkozó ministertanácsi határozatra való tekintettel, tudomásul veszem Nagyméltóságodnak azt az értesítését, hogy a köztisztviselők minősítéséről szóló törvény revisiójára vonatkozólag Nagyméltóságod fog a törvényhozás elé törvényjavaslatot terjeszteni.

Az ebben a tárgyban valamennyi miniszter urhoz intézett 1929. évi 1092. számú áairatom alapján ezideig hozzám beérkezett átiratokat, a szóban levő törvényjavaslat előkészítésénél leendő szives felhasználás végett, csatoltan tisztelettel megküldöm.

Tisztelettel megjegyzem még, hogy a hivatkozott átiratomra ezideig a miniszterelnök ur, a földművelésügyi, népjóléti és munkügyi és az igazságügyminiszter ur még nem válaszolt, akiket egyidejűleg felkértem, hogy a minősítési törvény revisiójával kapcsolatos észrevételeiket és kívánságaikat közvetlenül Nagyméltóságodnak küldjék meg.

Végül tisztelettel értesitem Nagyméltóságodat, hogy a köztisztviselők minősítéséről szóló törvény revisiójával kapcsolatban a pénzügyi tárcára vonatkozólag észrevételeimet külön árirattal fogom Nagyméltóságoddal közölni.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1929. évi augusztus hó 12.-én.

Nagymélt.

dr gróf Klebelsberg Kunó urnak, b.t.t.
m.k. vall.

bp.

Nagyméltóságu Miniszter Ur!

A m.kir. vallás- és közoktatásügyi, valamint a m.kir. pénzügyminiszter ur nyilatkozatai szerint a köztisztviselők minősítéséről szóló 188 .t.c. revisiója napirendre tűzetett. Az elavult, a mai viszonyoknak már nem megfelelő törvény revisiójának napirendre tűzésével a tisztviselők régi vágya teljesült.

A köztisztviselők minősítéséről a hivatkozott törvény 3.§-a azt írja elő, hogy a szoros értelemben vett közigazgatási szakon ügyvédi oklevél vagy államtudományi vagy jogtudományi vagy végre legalább a jogi négy évi tanfolyamnak a fennálló szabályok szerint való bevégzése és az államtudományi államvizsgának sikeres letétele kívántatik. Az 5.§.szerint miniszteriumoknál a központi igazgatás, fogalmazási szaknál ugyanezen képzettség kívántatik meg. E szakasz 4.pontja azonban úgy intézkedik, hogy azokban a miniszteriumokban, amelyekben külön szakképzettséget igénylő ügyeket is intéznek, a központi igazgatásban oly egyének is alkalmazhatók, kik a 3.§-ban megállapított képzettséget nem bírják, de az illető szakra a minősítési törvényben megállapított képzettségüket igazolják. A törvény 9.§-ának IV. pontját, mely az állatorvosok képzettségét állapítja meg, az állategészségügy rendezéséről szóló 188 . évi VII. t.c. 133. §-a és az állatorvosi közszolgálat államosításáról szóló 1900. évi XVII.t.c. 4.§-a módosította.

A minősítési törvény 5.§-ának 4.pontja tehát csak megengedi, hogy a miniszteriumok központi igazgatásában, ott ahol külön szakképzettséget igénylő ügyek intéztetnek, jogi képzettséggel nem bíró, de az illető külön szakra előírt

./.

képzettség birtokában levő egyének is alkalmazhatók, alkalmazásuk azonban kötelezően előírva nincsen. Ebben a tekintetben az a gyakorlat fejlődött ki, hogy a ministeriumokban a jogi képzettséggel bíró tisztviselőkön kívül különböző szakképzettséggel bíró tisztviselőket is alkalmaznak, akik azonban nem tartoznak a fogalmazói szakba, hanem csupán mint beosztottak szerepelnek. Ennek a különböző elbánásnak valószínűleg az az oka, hogy a minősítési törvény megalkotásakor a tudományegyetemmel egyenrangú szakfőiskolák nem voltak. Most azonban más a helyzet, mert a különböző szakemberek szintén egyetemeken, vagy egyetemi rangú főiskolákon nyernek képesítést és a közigazgatási pályára felkészülve kerülnek az életbe.

Az egyenlő elbánás elve és a közérdek is azt kívánja, hogy minden szakon az illető képesítéssel bíró szakemberek érvényesüljenek és hogy az új minősítési törvény egyik szakot ne részesítse előnyben a másikkal szemben, hanem kötelezően írja elő, hogy a közigazgatásban mindenütt -tehát a vezető állásokban is- ahol szaktudás kell, a megfelelő szakképzettséggel bíró szakemberek alkalmaztassanak és az illetők maguk képviseljék a saját szakjukat.

Az állategészségügy egyike azoknak a szakoknak, melyek az utóbbi évtizedekben igen nagy mértékben fejlődtek s az állategészségügy vezetése, irányítása sokoldalú szakértelmet kíván. Így pl. a különböző állatbetegségek elleni védekezés módozatainak megállapítása, a védekezés vezetése, irányítása az állatgyógyászatban használatos ojtóanyagok, szérumok, gyógyszerkülönlegességek elbirálása és kipróbálási módozatainak megállapítása, a husvizsgálat és vágóhidi ügyek, az állati hullák ártalmatlanná tételének és feldolgozási módozatainak megállapítása, a védekezés vezetése, irányítása, az állatgyógyászatban használatos ojtóanyagok, szérumok, gyógyszerkülönlegességek elbirálása és kipróbálási módozatainak megállapítása, a husvizsgálat és vágóhidi ügyek, az állati hullák az ártalmatlanná tételének és feldolgozási módozatainak megállapítása, stb. mind alapos állatorvosi szakismereteket

./.

a gazdasági viszonyok és gyakorlati élet ismeretét kívánják. Nem elégséges tehát, ha csak az előadók rendelkeznek a megfelelő szakismeretekkel, az ügyek bonyolult sokoldalúsága megköveteli, hogy a vezető állásokban levő egyének is teljes mértékben uralják az állategészségüggyel kapcsolatos szaktudományokat, mert ezek nélkül az eléjük terjesztett ügyeket nem tudják szakszerűen elbírálni.

Az állatorvosi szak egyike a leghosszabb tanulmányi idővel bíró szakoknak. Az állatorvosi képzés a budapesti állatorvosi főiskolán négy és fél éves tanfolyam sikeres elvégzése alapján nyerhető, a tanfolyamnak öt évesre való átszervezése pedig most van folyamatban. Ezenkívül a doktori cím elnyerése egy évi gyakorlat után, önnálló tudományos dolgozat elkészítéséhez és külön doktori szigorlathoz van kötve.

Az előadottak alapján a Magyar Országos Állatorvos Egyesület tisztelettel kéri Nagyméltóságodat,

1./ hogy az új minősítési törvény megalkotásánál méltóztassék oda hatni, hogy az állatorvosok a központi igazgatásban a többi főiskolai képzettséggel bíró szakokkal egyenlő elbánásban részesüljenek,

2./ az állatorvosi állásokhoz pedig a következő minősítés irassék elő:

a./ a m.kir. állatorvosi állásokhoz Budapesten szerzett állatorvosi oklevél és két évi állatorvosi gyakorlat után megszerzett állatorvosi tiszti vizsga;

b./ Budapest székesfővárosban az állatorvosi állásokhoz az 1. pontban említett képzettség,

c./ a törvényhatósági városi-, a rend. tanácsu városi-, a községi- és körállatorvosi állásokhoz a Budapesten szerzett állatorvosi oklevél.

A Magyar Országos Állatorvos Egyesület nevében

Budapest, 1929. július hó 16-án.

mély tisztelettel

Dr. Guoth Gy. Endre s.k.
e. főtitkár

Dr. Kövess János s. k.

A felső mezőgazdasági iskolai tanárok
országos értekezlete.

9/1929. szám.

Az új minősítési törvénynek a
felső mezőgazdasági iskolára leendő
kiterjesztése.

Melléklet száma: 3.

Nagyméltóságu Miniszter Ur!

A felső mezőgazdasági iskolai tanároknak országos értekezlete azon tiszteletteljes kéréssel járul Nagyméltóságod elé, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszterium IV. ügyosztályában készülő új minősítési törvény a felsőmezőgazdasági iskola végzett növendékeire is kiterjesztessék, még pedig akként, hogy az ezen iskolát végzettek ugyanazon tisztviselői állásokra, tanfolyamokra és főiskolákra mehessenek, egyszóval: ezen iskola teljesen egyenragusítottassék a közép-, illetőleg felső kereskedelmi iskolával.

A csatolt Szervezeti Szabályzat és Rendtartás, amit Nagyméltóságod a 40.812/1925. számú rendelettel méltóztatott kiadni, az iskola megszervezésénél teljesen a felső kereskedelmi iskolát vette mintának, miért is ezen iskola teljesen egyenrangú és egyenértékű a felső kereskedelmi iskolával, vagyis növendékeit szintén a középiskola IV. osztályának elvégzése után veszi fel és négy évi tanulmányi idő után érettségi bizonyítványt ad. Ezt igazolja különösen a Rendtartás 1., 2., 166. és 200.§-a.

A mellékelt tanterv amellelt bizonyít, hogy a felső mezőgazdasági iskola a gazdasági szaktárgyakon kívül az általános műveltség tantárgyait ép oly terjedelemben tanítja, mint a közép- és felső kereskedelmi iskola.

A közgazdasági egyetemnek idecsatolt tájékoztatója szerint Nagyméltóságodnak 50.094/1925. számú rendelete

../.

szerint végzett növendékeink felvétetnek a közgazdasági egyetem két szakcsoportjára. Ezenkívül a Testnevelési Főiskola, a Pölgári iskolai Tanárképző Főiskola s más főiskolák szintén felveszik végzett növendékeinket.

A kereskeelmi miniszter ur a 68.474/1925.V. számú rendeletével megnyitotta növendékeink előtt a vasuti tiszti tanfolyamot, a belügyminiszter ur a 306.519/1929.V. számú rendelettel a közigazgatási /jegyzői/ tanfolyamot s így tovább.

A négy felső mezőgazdasági iskola, neveztesen a békéscsabai és orosházi állami, a budapesti községi és gyöngyösi róm, kath. hitfelekezeti iskolák összesen 500 tanulóval rendelkeznek, kiknek háromnegyed része földbirtokos gyermeke de csak negyed/része kerül ki az értelmiség, iparos és kereskedő osztályból, mely utóbbi osztályoknak minősítési jogokra van szükségük. De maguk az egyes közszolgálati ágak is megkívánják azt, hogy tisztviselőik lehetőleg gazdasági ismeretekkel rendelkezzenek, áll ez különösen a falusi jegyzőre, a vámszaki és pénzügyi tisztviselőkre, ahol sok gazdasági ügy vár elintézésre, gazdaságokat és gazdasági terményeket kell megadóztatni és megvámolni.

Iskoláink növendékei a romlatlan magyar keresztény elemből kerülnek ki és legnagyobb részt visszatérnek apjuk foglalkozásához. De a fent említett 25 % részére kérjük a tisztviselői minősítés megadását azért, mert enélkül az iskola nem életképes és az Alföld magyarsága továbbra is az amugy is tultengő közép- és kereskedelmi iskolákat látogatná s a gazdasági oktatás nem alakulhatna ki.

Budapest, 1929. november 1.

A felső mezőgazdasági iskolai tanárok
országos értekezletének megbízásából
mély tisztelettel

Horváth Jenő

értekezleteti jegyző

Tas Ferenc
elnök

békéscsabai áll. felső mezőgazdasági iskola igazgató

4018/1929.

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

A közigazgatás rendezéséről szóló törvényjavaslat parlamenti tárgyalása során a m.kir. belügyminiszter ur részéről történt kijelentésekből köztudomásu, hogy Nagyméltóságod a köztisztviselők minősítéséről szóló 1883:I.t.c. módosítására vonatkozó előmunkálatokat megkezdeni méltóztatott.

Alulirott Budapesti Mérnöki Kamara a mérnöki rendtartásról szóló 1923:XVII.t.c.-ben megállapított kötelességének tesz eleget, amikor a fentiekkel kapcsolatban az egész magyar mérnöktársadalom nevében következő kérelemmel járul mély tisztelettel Nagyméltóságod elé.

A közigazgatás rendezéséről szóló törvényjavaslat az elméleti képesítés fokát emeli, egyébként azonban természetét változtatás nélkül a jövőre nézve is ugy veszi alapul, ahogyan az 1883:I.t.c. és az annak alapján, budapesti tudományegyetemi közgazdaságtudományi kar létesítése alkalmával kiadott 273/1920 M.E. sz. rendelet előírja. Ugyanis a törvényjavaslat előírja, hogy a közigazgatás körében fogalmazási tennivalók ellátására hivatott állásokra - a külön szakképzettséget kívánó és a községi jegyzői állások kivételével- csak az alkalmazható: "aki a jogi tanfolyamot vagy a tudományegyetem közgazdasági karán a közigazgatási szakosztályt szabályszerűen elvégezte és jogi vagy államtudományi vagy közgazdasági egyetemi tudori oklevelet szerzett."

A törvényjavaslat szerint ez a rendelkezés irányadó a közigazgatás bármely ágának, tehát az állami rendőrségnek fogal-

Nagyméltóságú

gróf K l e b e l s b e r g K u n ó
m.kir. vallás - és közoktatásügyi miniszter urnak,

B u d a p e s t .

mazási szakában való alkalmazásra is.

A Budapesti Mérnöki Kamara mély tisztelettel mutat rá a fent-hivatkozott rendelkezés tervezet törvényőre emelkedése esetén változatlanul fennmaradó azon nagy igazságtalanságra, hogy a kir. József-műegyetem közgazdasági osztályán szerzett oklevélnek vagy doktorátusnak birtokában lévők a közigazgatás körében a fogalmazási tennivalók ellátására még ott sem lennének alkalmazhatók, ahol pedig ez a korlátozás határozottan közérdek ellenes volna.

Mély tisztelettel kérjük azért Nagyméltóságodat, kegyeskedjék intézkedni aziránt, hogy a kir. József Műegyetem közgazdasági osztályán szerzett oklevél vagy doktorátus birtokában levőkre vónatkozólag is alkottassék egy oly minősítési rendelkezés, amelyet a kormány az 1883:I.t.c. 32.§-ában adott felhatalmazás alapján, 273/1920.M.E. sz. rendeletével a budapesti tudományegyetem mellett felállított közgazdaságtudományi karon szerzett oklevél minősítő hatálya tekintetében akként állapított meg, hogy ez az oklevél a közszolgalat bizonyos ágaiban fogalmazói szakképesítést nyújt.

Ehhez képest javasoljuk-, csatlakozva a kir. József Műegyetem Tanácsának határozatából a m.kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz mult évi október 15-én intézett felterjesztésben foglaltakhoz,- hogy az 1883:I.t.c. a budapesti tudományegyetemi közgazdaságtudományi kar esetében gyökeredző precedens alapján a következő szellemben egészítettessék ki, illetőleg módosítottassék:

1. Az 1883:I.t.c. 3. §-a kiegészítettik azzal, hogy a szoros értelemben vett fogalmazási /közigazgtási/ szakot illetőleg megkivánt képzettségek közé a m.kir. József Műegyetem közgazdasági osztályán szerzett oklevél vagy doktorátus is beiktattatik.

2. Az említett törvény 5.§-a azzal bővítettik ki, hogy
a./ a közgazdasági ügyekkel is foglalkozó miniszteriumok /ezidőszent: a belügyi, pénzügyi, a kereskedelemügyi, földművelésügyi s a népjóléti és munkaügyi miniszterium / központi igazgatásának; -
b./ e miniszteriumok kormányzati hatásköre alá tartozó hivata-

loknak és intézeteknek; -

c./ a külügyi igazgatás közgazdasági szerveinek ; - s végül

d./ törvényhatósági jogu és rendezett tanácsu városoknak fogalmazói tisztviselői karába / az árvaszékek és a tisztii ügyészségek kivételével/ teljes jogkörrel oly egyének is kinevezhetők, megválaszthatók, illetőleg a fogalmazói tisztii létszámba átvehetők, akik a m.kir. József Műegyetem közgazdasági osztálya részéről oklevél, vagy közgazdaságtudori fokozatot nyertek.

3./ Az 1883:I.t.c. 14.§-a olyképp egészített ki, hogy a postaszolgálat fogalmazói karát illetőleg a jogvégzettség mellett általában egyenlő jogerejűnek nyilvánítottatik a Kir. József-Műegyetem közgazdasági osztálya részéről kiadott oklevél, vagy tudori oklevél is.

4./ Ugyanez áll a m.kir. Államvasutak, a m.kir. Postatakarékpénztár, az Országos Társadalaombiztosító Intézet s a m. kir. Állami Munkaközvetítő Hivatal fogalmazói karában létesített állásokra vonatkozólag is.

5./ Az 1883:I.t.c. 10.§-ának 1. bekezdése, mely a műszaki köztisztviselői alkalmazottak teendőire alkalmazott egyének minősítéséről szól, a következőkkel egészített ki: Ez állások a mérnöki oklevéllel rendelkező egyének számára minden közigazgatási szervezetnél - így különösen a rendezett tanácsu városoknál és a városi üzemeknél is - fentartatnak. Természetes azonban, hogyha e mérnökök a kir. József Műegyetem közgazdasági osztályán is oklevélet szereztek, A jelen rendelkezés 2. pontjában megjelölt köztisztviselői állásokra is minősítettnek tekintendők.

A kir. József Műegyetem hivatkozott felterjesztésével összhangban, tisztelettel előadjuk, hogy a kir. József Műegyetemen 1914.-ben állították fel a közgazdasági osztályt. Ezen osztályon csakis mérnöki, jogi, orvosi, filozófiai, vagy mezőgazdasági, tehát csakis főiskolai abszolutoriummal, rendszerint diplomával is rendelkező egyéneket vesznek fel. Ezen az osztályon tehát olyan hallgatósság gyűl össze, amelyhez fogható kötelező előképzettségű egyetlen más főiskolán sincs. A fakultáson a tanuló azok részére, akik tudori

./.

oklevelet kívánnak szerezni, 4 félév, akik tudori oklevelet nem kívánnak, azok részére 2 félév.

A fakultás mérnök hallgatóinak nagyobbik csoportja már előzetesen a szakmérnöki oklevél megszerzése során két-két féléven át nemzetgazdaságtant, magyar közigazgatási jogot és gazdasági, ipari számtartást - és mérlegtant hallgat és e tárgyakból kötelező kollokviumot tesz le. A fakultás többi hallgatói pedig ezeket a studiumokat külön taroznak elvégezni. s ezt kollokviumokkal igazolni.

E fakultáson behatóan tanítják a statisztikát, a községi és városi háztartást, melynek ily alapon való taglalása egyetlen más magyar főiskola tanítási rendjében sincs meg. Különleges kollegiumok foglalkoznak a munkásbiztosítással, valamint a biztosítási-üggyel is, annak matematikai megalapozásával. A jogi studiumok közül a közigazgatási jogon kívül a közjogot, a magánjogot, a kereskedelmi, váltó- és csekkjogot is tanítják, kiterjeszkedve a részvénytársasági jogra is. A büntető-jogi kihágásokkal kétféléven át foglalkozik e fakultás. Részletesen előadják a pénzügyi jogot és az adórendszert. Az államszámviteltan kötelező tantárgy, ami szintén emeli a fakultás tanulmányi anyagának a közigazgatás szempontjából az értékét, s minthogy a közigazgatási tisztviselő ma már nem láthatja el feladatkörét hiánytalanul, bizonyos magán-gazdasági ismeretek nélkül, a fakultás tananyagának ebből a szempontból jelentős része az üzemtani, a számtartási és az ugynevezett revizori anyag.

A Műegyetem közgazdasági osztályán tehát oly közgazdasági és jogi ismeretek szerezhetők, hogy a magyar városi közigazgatásnak csak aelőnye várható abból, ha ez a működési terület e fakultás végzett hallgatói előtt megnyitvánék.

Utalunk arra a visszás helyzetre is, hogy míg a közgazdaságtudományi fakultásnak 8 féléven át történt befejezésével szerezhető oklevél minősítő ereje közigazgatási szolgálatban, és pedig a vármegyeiben is, biztosított, addig a Műegyetem közigazgatási fakultásán oklevélhez jutottak, a csakis 10-12 félévi, orvosi diploma esetén csakis 14-16 félévi tanulmányi idő után megszerezhető

közgazdasági oklevél birtokában a közigazgatási fogalmazói szakról az egész vonalon ki vannak zárva.

Az általunk kért intézkedés részben orvosolná a mérnöki karnak a közigazgatásban való érvényesülése terén fennálló azon régi sérelmét, hogy a saját szakügyeinek intézésében sem tud önálló hatáskörhöz jutna.

De mi ennél is fontosabb, ez az intézkedés a közgazdasági mérnöki oklevélhez fűződő konkrét képesítésben rejlő előny kilátásba helyezésével számos mérnököt ennek az oklevélnek megszerzésére bírna s ezzel jobban felkészült mérnökök nagy számát biztosítaná a magyar közgazdaság számára, mert az kizártnak tekinthető, hogy ezek mind épen a városi szolgálatban keresnék boldogulásukat, hanem valószínű, hogy számosan a magángazdaság szolgálatában érvényesítenék szélesebbkörű tudásukat.

Másfelől pedig általában elősegítené ez az intézkedés a mérnöki pálya iránti érdeklődés erőteljesebb kifejlődését a magyar, és pedig főként a történelmi középosztályban, amelynek a mérnöki és egyes más gyakorlati pályáktól való sajnálatos idegenkedése, ezekkel szemben való közönye, sőt mondhatnók, lekicsinylő ellen-szenve, egyik főoka társadalmunk némely súlyos bajának.

Mély tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, hogy az előadottakat bölcs mérlegelése tárgyává téve, kérelmünket a minősítési törvény reformjánál figyelembe venni és teljesíteni méltóztassék.

Fogadja Nagyméltóságod őszintén nagyrabecsülésünk nyilvánítását.

Budapest, 1929. évi június hó 28-án.

10/el.n.1929.

Nagyméltóságu Miniszter Ur!

Az 1883:I.t.c. tervbevetett módosítása tárgyában folyó hó 6-án 1092/1929.IV.a. szám alatt kelt nagybecsü átiratára van szerencsém Nagyméltóságoddal az alábbiakat közölni.

A Kormányzó Ur kabinetirodájának fogalmazási szakán eddig megkivánt előképzettség tekintetében - mely azonos a miniszteriumok központi igazgatásának fogalmazási szakán általában előirt képzettséggel - változtatás nem mutatkozik szükségesnek. Csupán a kabinetiroda fogalmazási létszámához tartozó szertartásigazgatót illetően lenne kívánatos a fogalmazói szakon általában megkivánt előképzettség előírása.

A kabinetiroda alá rendelt királyi várkapitányságnál a várkapitánynak vagy jogi, vagy mérnöki képeítés, a királyi kertészet tisztviselőinél pedig a kertészeti tanintézet elvégzése lenne előirandó.

Ami végül a kezelőszemélyzet egy részének al-tisztekkel való helyettesítését illeti, ez a terv ehelyütt az amugy is csekély létszámra való tekintettel gyakorlati jelentőséggel nem bír.

Fogadja Nagyméltóságod őszinte tiszteletem nyilvánítását.

Budapest, 1929. évi május hó 18. napján.

kabinetiroda főnöke

Magyméltóságu

dr. Wekerle Sándor urnak
magyar királyi pénzügminiszter

Budapest.

5162/1.
1929.

Budapest, 1929. évi május 28.

Nagyméltóságu Miniszter Ur!

Hivatkozással folyó évi május hó 6-án 1092/1929/IV.a. szám alatt kelt nagybecsü átiratára van szerencsém az 1883. évi I.t.cikk az u.n. minősítési törvény tervbevett revíziójára vonatkozólag véleményemet az alábbiakban közölni.

Azt hiszem a leghatározottabban foglalhatok állást amellett, hogy a m.kir. külügyi szolgálatban a fogalmazói szakba való kineveztetéshez, és pedig úgy a központi, mint a diplomáciai és konzuli statusban a m. kir. minisztériumnak a külügyi szolgálat fogalmazói szakában való alkalmazáshoz szükséges kellékek tárgyában 1926 évi június hó 25-én 5152/1926. M.E. számú rendeletének 2.§-ában felsorolt kellékeket a jövőben is feltétlenül meg kell kívánnunk. Az a szaktanfolyam ugyanis, amelynek elvégzésére a külügyi szolgálat fogalmazói szakban való alkalmazásra jelentkezőket a fent/idézett rendelet alapján kötelezzük, hivatott az egyéb kellékeket a jelentkezőknél megkívánt speciális, főképen diplomáciai és gazdasági ismeretekkel kiegészíteni.

E tekintetben tehát álláspontomat abban foglalhatom össze, hogy a külügyi szolgálat fogalmazói szakába való felvételhez minősítésként mást, mint az előző pontban megjelölt kellékeket kiegészítve a külügyi szaktanfolyam sikeres elvégzését tanúsító vizsgai bizonyítvánnyal, a jövőben sem tartanék elfogadhatónak.

Nagyméltóságu

M.Kir. Pénzügyminiszter Urnak,

B u d a p e s t .

Ami a segédhivatali szakot illeti, a tapasztalás azt bizonyítja, hogy a magyar közhivatalokban sajnálatos módon hiányzik az irodai szakbeli tisztviselőknek az a rétege, amely a külföld igen sok államában magasabbrendű irodai feladatokat lát el, sőt fogalmazói munkákra is jól használható. Igen kívánatosnak tartanám a minősítési törvény revíziójával kapcsolatban megfontolni azokat a módokat, amelyek által lehetővé válnék ^{ily} segédhivatali tisztviselői kar kiképzése és az állami közigazgatás szolgálatába való állítása.

Nagyon helyeslem Nagyméltóságod abbeli tervét, hogy megfelelő minősítést kíván előírni nemcsak a szakképesítéshez kötött altiszti állásokra, hanem olyan altisztekre nézve is, akik kisebb jelentőségű kezelési teendőket is ellátnak vagy elláthatnak. A vezetésem alatt álló miniszteriumban jelentékeny számú altiszt lát el jelenleg is kezelési és egyéb irodai teendőket igen megbízhatóan és előljáróik teljes megelégedésére. Rokonszenves volna nekem a gondolat, hogy az új minősítési törvény alkalmat adna arra, hogy az ily altisztek magasabbrendű működésükre való tekintettel magasabb javadalmazásban legyenek részesíthetők.

Egyébként könnyebben tudnék állást foglalni a felvett kérdésben, amennyiben legalább főbb vonásaiban, ismerném azokat az irányelveket, amelyeket Nagyméltóságod a szóbanforgó törvény revíziójával kapcsolatban követni ohajt. Kérem azért Nagyméltóságodat, méltóztassék nekem módot adni arra, hogy a törvényjavaslat benyújtása előtt ahhoz állást foglalhassak.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Walkó

409.szám
-----

eln. 1929.

Nagyméltóságu Miniszter Ur!

A köztisztviselők minősítéséről szól 1883:I.t.c. revisió alá vétele tárgyában folyó évi május hó 6-án kelt 1092/IV.a. számú negybecsü átiratára való hivatkozással van szerencsém Nagyméltóságodat tisztelettel értesíteni, hogy a legfőbb állami számvevőszék fogalmazási tisztviselőitől - a tanácsselnökig bezárólag - továbbra is a közigazgatási szakra nézve megállapítandó elméleti képzettséget tartom szükségesnek megkívánni. Ezenkívül ugyanezeketől a tisztviselőktől az államszámviteltanból letett állami vizsgát is megkövetelendőnek tartom épügy, mintahogy azt a hivatkozott törvénycikk 5.§-ának I.3.pontja szerint eddig is meg kellett követelnem. Ezzel a kettős elméleti képzettségre továbbra is feltétlenül szükség van, mert csakis ily képzettség alapján várható sikeres munkásság a legfőbb állami számvevőszék fogalmazási tisztviselőitől.

A tapasztalat szerint azonban nincs szükség arra, hogy a legfőbb állami számvevőszék fogalmazási tisztviselőire nézve továbbra is fenntartassék a hivatkozott törvénycikk 5.§-ának I.4. pontjában foglalt az a kivétel, hogy a legfőbb állami számvevőszéknél olyanok is alkalmazhatók legyenek, akik a közigazgatási szakra megállapítandó elméleti képzettség helyett valamely más szakra nézve törvényileg megállapított elméleti képzettséggel bírnak. Amennyiben tehát az e pontban foglalt kivételt a miniszteriumok központi igazgatására nézve bármelyokból továbbra is fenntartani kellene,

Nagyméltóságu

dr. W e k e r l e S á n d o r urnak,
m.k.pénzügyminiszter

Budapest.

tisztelettel kérem Nagyméltóságodat, hogy ebből a ~~szempont-~~
ból a legfőbb állami számvevőszéket kihagyni méltóztassék.

Viszont bővítést igényel a hivatkozott törvénycikk
31.§-a oly értelemben, hogy nemcsak a miniszterek, hanem ki-
fájezetten a legfőbb állami számvevőszék elnöke is felhatal-
mazva legyen arra, hogy az e szakaszban megállapított felté-
telek fennforgása esetén az elméleti képzettség hiányától az
államfőnél a felmentést kieszközölhesse.

Tisztelettel kérem Nagyméltóságodat, hogy a fenti-
ekben előadott kívánságaimat az 1883:I.t.c.-c revisiojánál
figyelembe venni méltóztassék.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte
nyilvánítását.

Budapest, 1929. évi május hó 23-án.

M. Kir. belügyminiszter

1917 szám

eln.

V.i.sz.: 1092/1929.IV-a.

Trágy: A köztisztviselők elméleti és gyakorlati minősítés^éről szóló törvény módosítása.

Utalással 1929. május hó 6-án kelt 1092/1929.IV-a. számú nagybecsü átiratára tisztelettel értesitem Nagyméltóságodat, hogya közigazgatási fogalmazási karbeli tisztviselők elméleti és gyakorlati minősítése tekintetében a "Közigazgatás rendezéséről" szóló 1929:XXX.t.c. III. része tartalmaz uj rendelkezéseket.

A kérdések tárcám ügykörébe vágó ezt a részét tehát már megoldottam.

A számvevősegi tisztviselők, kezelők, díjnokok és altisztek minősítése tekintetében egyelőre különösebb kívánságaim nincsenek. Idevonatkozó észrevételeimet Nagyméltóságod törvényjavaslatának ismerete után fogom megtenni.

Végül csak arra kívánom Nagyméltóságod nagybecsü figyelmét felhívni, hogy az 1883:I.t.c. részleges módosítása kérdésében a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur is folytat tárgyalásokat és tudomásom szerint ebben a kérdésben ő is törvényjavaslatot szándékozik benyújtani. Kivánatos volna tehát ezeket a tárgyalásokat összpontosítani.

Budapest, 1929. évi július hó 1-én.

A magyar királyi pénzügyminiszter urnak

B u d a p e s t .

M. Kir. Honvédelmi Miniszter.

4.573.-szám

eln. P.sz.- 199.

Köztisztviselők minősítéséről
szóló törvény módosítása.

Nagyméltóságu

dr. Wekerle Sándor

m.kir. Pénzügyminiszter Urnak,

Budapest, 1929. évi július hó 1-én.

B u d a p e s t.

A folyó évi 1092/IV.a.számu nagybecsü átirata folytán a köztisztviselők minősítéséről szóló 1883:I.t.c. reviziojára vonatkozó álláspontomat az alábbiakban van szerencsém Nagyméltóságoddal közölni.

A honvédelmi tárca keretében a tervezett törvényjavaslat a közigazgatási szaknál a honvédelmi miniszterium fogalmazási tisztviselőit, a kezelési szaknál a segédhivatali tisztviselőket, továbbá a kezelőket, díjnokokat és altiszteket érinti.

A közigazgatási szaknál a fogalmazási tisztviselők elméleti minősítésének revisioja a jogi oktatás tervezett reformjával ezek gyakorlati képeitése pedig a közigazgatás rendezéséről szóló 199.évi XXX.t.c. ide vonatkozó intézkedésével /:66 §. Gyakorlati képeités:/ megfelelően megoldottnak tekinthető.

Egyébként a tervezett revisió a honvédelmi tárcát elsősorban az igazolványos altisztek polgári elhelyezkedésének biztosítását célzó 1873. évi II.t.c., illetőleg az ennek a törvénycikknek módosítása alapján készült és hozzászólásra Nagyméltóságodnak is bemutatott új törvénytervezet szempontjából érdekli, amennyiben az altiszti, kezelői és iro-

dasegédtszti állás kvalifikációs követelményeinek lényeges megszigorítása az igazolvánnyal rendelkező továbbszolgáló altisztek polgári állásba való elhelyezésének biztosítását ugyszólván illuzóriussá tenné. A gyakorlta ugyanis azt mutatja, hogy a legmagasabb elméleti képzettség, amit a 12 évig szolgáló katonák tulnyomó része elérhet, a középiskola, illetőleg polgári iskola 4 osztályának az elvégzése. A terhes katonai szolgálat és a szerény anyagi viszonyok mellett ez is oly nagy teljesítmény, hogy csak elvétve akad olyan, aki a középiskola 8 osztályát is el tudja végezni. Ez a kivételes kategória pedig azokból szokott kikerülni, akik a középiskola 4 osztályának bizonyítványát már a katonai szolgálat előtt megszerezték. Ha tehát a XI. fizetési osztályba sorolt irodasegédtszti állás elnyeréséhez megkivánt elméleti képzettség magasabb lenne mint a középiskola 4 osztályának sikeres elvégzése, ezt az állást az igazolványos altisztek csaknem teljesen elveszítenék. Ha pedig az altisztek elméleti képesítése is lényegesen emeltetnék, ezeknél az állásoknál is csökkennének az elhelyezési lehetőségek, mert a kb. 80 %-ban agrárfoglalkozási körből toborzott honvédségünknek a polgári altiszti igazolványra jogosult tagjai között alig találhatók olyanok, akik az elemi ismeretknél magasabb képezttséggel rendelkeznek.

De eltekintve attól, hogy a megkivánt elméleti képesítés lényeges szigorítása az igazolványosok elhelyezési lehetőségét rendkívül megnehezítené, helyesebben csaknem teljesen lehetetlenné tenné, egyébként sem indokolt, hogy az altiszti kategoriától felfelé a XI. fizetési osztályba sorolt irodasegédtsztekig az elméleti képzettség aránytalanul megszigorittassék. Ugyanis az altiszti munkakörök nagyrészt előírt és meghatározott fizikai munkák teljesítéséből, a díjnokok, kezelők és kezelési tisztviselők munkaköre pedig a sablonszerűen megszervezett kezelési és segédhivatali teendők lelkiismeretes, gyors és pontos végrehajtásából állanak. Az ily

munkakörhöz pedig nem annyira magas elméleti képesség, hanem inkább józan ész, szorgalom, fegyelmezettség, megbízhatóság és alaposság kell.

Egyébként is a kvalifikációnak ezekben a kategóriákban való lényeges emelése aligha eredményezne aránylagosan jobb, vagy több munkaeredményt, ellenben a magasabb iskolázattal járó nevelési költségtöbbletnek a csekély fizetésből való vissza nem térülése elégedetlenséget támasztana s az igényeket épen a legalacsonyabb fizetési osztályban és az altisztek között növelné, ami a reájuk bízott munkakör megfelelő ellátását is hátráltatná.

A fent előadottakra való tekintettel sem indokoltnak, sem célszerűnek nem tartom, hogy a kezelési tisztviselőktől az 1883:I.t.c. 19.§-ban előirt 4 középiskolai végzettségnél a jövőben magasabb elméleti képesítés kívántassék meg. Ellenben ezt a követelményt /:4 középiskola:/ a kezelőkre és dijnokokra már azon oknál fogva is kiterjesztendőnek vélem, mert a kezelési tisztviselői kar az 1925. évi 7.000 M.E. számú kormányrendelet I. fejezet 22.§-nak intézkedése folytán részben a dijnokokból és kezelőkből egészítődik ki.

A változott viszonyokra való tekintettel ugyan csak kívánatos lenne a kezelési tisztviselőknél és kezelőknél egy olyan gyakorlati vizsgának az előírása is, mely a gépirás és gyorsírás ismeretét is kötelezővé tenné.

Az elemi oktatás az utóbbi időben oly mértékben kiterjedt, hogy az altiszteknél az elemi iskola 4 osztályának elvégzése szakaltiszteknél és műszaki altiszteknél pedig ezen felül még a munkakörüknek megfelelő szakképzettség igazolása lenne megkívánandó.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

A képviselőház elnöke.

1403/1929.

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

Nagyméltóságod 1092/1929/IV.a. szám alatt megkeresést intézett hozzám, melyben új minősítési törvényjavaslat összeállítása céljából arra kér, vegyem revízió alá, hogy a hatóságom alá tartozó egyes szolgálati ágazatoknál - a mai kor követelményeinek megfelelően - milyen elméleti és gyakorlati előképzettség előírására volna szükség.

Mint hogy a képviselőház tisztviselőinek és alkalmazottainak minősítését a képviselőház által időnkint megállapított, s legutoljára 1918-ban elfogadott "Szervezeti Szabályzat" írja elő, amely szabályzat a képviselőháznál teljesítendő különleges szolgálatokra való tekintettel nemcsak a kezelési személyzettől, hanem még a napidijásoktól is megköveteli az érettségi vizsgálatot, az irodaigazgatótól és az irodafőigazgatótól pedig a jog vagy államtudományi államvizsgának sikeres letételét, ennél fogva az új minősítési törvényjavaslat összeállítása szempontjából seminemű kivánalmam nincs, miről van szerencsém Nagyméltóságodat értesíteni.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1929. évi május hó 24-én.

Nagyméltóságú

Wekerle Sándor urnak,
m.kir. pénzügyminiszternek

B u d a p e s t .

Országos Földbirtokrendező Biróság Elnöke

424/1929.

----- szám.

Eln.

Nagyméltóságu Miniszter Ur!

A közszolgálatot teljesítő tisztviselők és egyéb alkalmazottak egyes csoportjainak elméleti és gyakorlati minősítésének revisió alá vétele tárgyában folyó évi május hó 6-án napján 1092/1929. IV.a. szám alatt hozzám intézett nagybcstü^e átiratára hivatkozással van szerencsém Nagyméltóságoddal az alábbiakat tisztelettel közölni:

Az Országos Földbirtokrendező Biróságnál működő birák minősítését az eddigi jogszabályoknak megfelelően továbbra is fenntartandónak tartom.,

az Országos Földbirtokrendező Biróság ügykörébe tartozó számvevőségi teendőket az 1928:XLI.t.c. 17.§-ának utolsó bekezdésében foglalt rendelkezés szerint a m.kir. igazságügyminiszterium számvevősége látja el és így az Országos Földbirtokrendező Biróságnak ez időszert számvevősége nincs. Ennek dacára a számvevőségi teendők elvégzése körül szerzett közvetlen tapasztalat alapján arra való tekintettel, hogy a számvevőségi ügyek elintézése nagy körültekintést és legtöbb esetben jogi ismereteket kíván, azt tartanám helyesnek, ha számvevőségi tisztté való kinevezéshez előfeltételül a számviteli vizsgán felül a jogtudományi szak /:egyetem, jogakademia:/ elvégzése és jogtudományi államvizsga letétele is megkívántatnék.

Nagyméltóságu

dr. Wekerle Sándor Urnak,

m.kir. pénzügyminiszter,

B u d a p e s t .

A segédhivatali tisztviselők minősítésénél pedig arra való tekintettel, hogy az igazságszolgáltatás menetében a tisztviselők a bírának segédei is, így a tisztviselői, különösen igazságügyi tisztviselői kinevezéshez is magasabb minősítést: a középiskolai érettségi letételét kívánám meg.

A kezelők, díjnokok minősítésénél egyelőre a négy középiskola elvégzését elegendőnek tartanám.

Ami az altisztek minősítésének kérdését illeti, arra nézve az az álláspontom, hogy ügyesebb altisztek a kezelési teendők egyrészét négy elemi iskolai tudásukkal most is ellátják, illetőleg ellátni képesek, és ha az altiszti kinevezéshez a 4 elemi iskolánál magasabb, mondjuk négy középiskola elvégzése kívántatnék meg, abban az esetben nem volna meg a megkívánt különbség a kezelők és a díjnokok minősítésére nézve és így ebből a szempontból nem volna helyes az altiszti minősítés megváltoztatása.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1929. évi május hó 23-án.

A m.kir. igazságügyminisztertől.

7463/1928.I.M.F.szám.

Az igazságügyi tárca keretébe tartozó telekkönyv vezetői karnak és az igazságügyi segédhivatali tisztviselőknek régi kívánsága, hogy képesítésük, amelyet az 1883. évi I. t. c. 19. §-a a középiskola négy osztályának bevégzésében állapította meg, - tekintettel e törvény hatálybalépése óta rendkívül megváltozott viszonyokra - a mai kor kívánalmainak megfelelően emeltessék.

Az említett alkalmazottak e törekvésének jogosága ma már alig vitatható. Az újabb kulturális törekvések következtében ugyanis azt a végzettséget, amelyet az 1883. évi I. t. c. 19. §-a a kisebb közhivatali állások betöltéséhez megkívánt, ma már megtaláljuk az iparostanulóknál, a kereskedősegedeknél, sőt a városi lakosság újabb nemzedékének csaknem valamennyi tagjánál. Ha pedig a népesség nagy része ily képzettséggel rendelkezik, elkerülhetetlennek látszik, hogy a vezetésre hivatott tisztviselőtársadalom tagjaitól az 1883. évi I. t. c. szellemében is - magasabb képesítést kívánjunk meg.

Mutatkoznak olyan jelenségek is, hogy a középiskola nyolc osztályát elvégzett, érettségit tett egyének, sőt egyetemi képzettséggel rendelkező férfiak és nők kérik a négy középiskolához kötött dijnoki, kezelői és segédhivatali-, sőt a képesítéshez nem kötött altiszti és fogházőri alkalmazásokat.

Az általános gazdasági és kulturális helyzetből eredő ezeken az okokon felül az igazságügyi igazgatásnak az érdekei is indokolják a kvalifikációs kérdésnek újabb szabályozását.

Nagyméltóságu

dr. B u d J á n o s urnak,
m.kir. pénzügyminiszter

B u d a p e s t.

A telekkönyvvezetők munkaköre a számos új jogszabály következtében mindinkább szélesebbkörű szaktudást és ismeretet követel, amelyek megszerzésének előfeltétele az az általános műveltség, amelyet csak a középiskola teljes elvégzése és az érettségi vizsga letétele nyújt.

Az igazságügyi segédhivatali tisztviselők egy része, valamint a bírósági fogházaknál alkalmazott fogházfelügyelők pénzkezeléssel, anyag- és átalányszámadásokkal foglalkoznak s emellett a peres és a nem peres, a büntető, a hagyatéki, a végrehajtási és a telekkönyvi ügyszakokban is bizonyos jogismeretekkel kell rendelkezniök abból a célból, hogy a reájuk bízott munkakört kifogástalanul elláthassák s a jogkereső közönségnek a helyes felvilágosításokat megadhassák.

Ezeknek az ismereteknek az elsajátításához is szükséges az a magasabb iskolai előképzettség, amely érettségi vizsgával szerezhető meg.

A középiskola négy osztályának elvégzése a kezeli és díjnoki, sőt talán az altisztai állások elnyeréséhez is megkívánható képesítési kellék.

A képesítés említett emelése a jogkereső közönség érdekét is szolgálná, mert a nagyobb intelligenciájú és jól képzett tisztviselők minden ügyben helyesebb és szakszerűbb felvilágosítást nyújthatnának; egyszersmind mód nyílnék arra, hogy a felekkel való érintkezés egy része és egyéb munka is a birói kar, valamint a bírósági fogalmazói kar tagjairól a segédhivatali személyzetre háríttassék át.

A képesítés felmelésének az az előnye is várható, hogy az ifjuság nagyobb részét terelné a gazdasági pályák felé.

A vázolt indokok alapján megfontolásra érdemesnek vélem az 1883:I.t.c.-nek nemcsak az igazságügyi tárcáát illető részében, hanem általában is korszerű megváltoztatását

A képesítés emelésével a segédhivatali tisztviselők, kezelők és díjnokok arányszáma újabb megállapítás tárgya lehet.

Van eszerencsém arra kérni Nagyméltóságodat, hogy a felvetett kérdésben nagybecsü álláspontját velem közölni méltóztassék.

Tisztelettel megemlitem, hogy ennek az átíratomnak másolatát a vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak is megküldöttem.

Budapest, 1928. június hó 19-én.

Dr. Pesthy Pál.s.k.

N a g y m é l t ó s á g u M i n i s z t e r U r !

K e g y e l m e s U r u n k !

Nagyméltóságodnak a miniszteriumokhoz intézett átirataiból örömmel értesülünk, hogy a köztisztviselők minősítéséről szóló 1883.I.t.c. ~~revisiója~~ revisiója tervbe vétetett. Ez a törvény nem maradhat tovább eredeti megkötöttségében, úgy mint ahogy 40 év előtt talán megfelelő bolt, mert ma az egyetemek jogi fakultásán kívül számos más fakultás és egyetemi rangú főiskola nevel a jogi képesítésnél hosszabb tanulmányi időt igénylő szaktudományokra és mert az állam bizonyára azért nevel szak-képzett egyéneket, hogy azok a szakügyeket szakszerűen, tehát a mai kor igényeinek megfelelően a lehető legjobban végezhessék el.

A jogi fakultáson sem tanítanak administrációt, az egyelni rátermettség dolga, és bizonyára elég nagy számban akadnak majd arra alkalmas egyének azok között is, akik a reájuk bízott szakügyekben speciális jártassággal is bírnak.

Amidőn örömmel üdvözöljük Nagyméltóságod tervét, egyben abban reménykedünk, hogy ez a terv a mai kor követelményeinek megfelelően fogja a fontos és messzire kiható kérdést megoldani.

A mi karunkat érdeklő speciális ügyben a másolatban idemellékelte szövegű kérelmet terjesztettük a Földművelésügyi Miniszter Ur Őnagyméltósága elé, kérjük azt pártolólágg tudomásul venni.

A Magyar Országos Állatorvosi Egyesület nevében

Budapest, 1929.aug.7-én.

Segédhivatali Tisztviselők Országos Szövetsége.

Budapest, IX. Lónyay utca 7.I.em. 19.

Nagyméltóságu Miniszterelnök Ur!

Kegyelmes Urunk!

A segédhivatali tisztviselők, kezelők és dijnokok nevében mély tisztelettel esedezünk Nagyméltóságodhoz, hogy a magyar törvényhozás elé, az 1883:I.t.c. megváltoztatásával, olyan törvénytervezetet előterjesztetni kegyeskedjék, mely a segédhivatali tisztviselői kar képzettségét, négy középiskolai végzettség helyett, érettségi vizsgára emelné fel.

A hivatkozott törvények megalkotása óta ugyanis több mint négy évtized telt el s ez idő alatt a társadalmi és kulturális élet fejlődésével párhuzamosan a segédhivatali tisztviselői munkakör is olyan nagyarányú változáson ment át, hogy tökéletes é szakszerű elvégzése a régi iskolai minősítésnél okvetlenül szélesebbkörű előismereteket kíván.

S bár percig sem kétséges, hogy a jelenleg négy középiskolai végzettséggel működő segédhivatali tisztviselők tulnyomó része kifogástalanul teljesíti hivatását, s működésük ma is elismerésre méltó, - mindebből mégsem lehet azt a következtetést levonni, mintha az alaposabb előismeretek szükségét hangoztató fenti indokolásunk labilis talajon mozogna. Nem ugyanis figyelmen kívül hagyni, hogy a mostani segédhivatali tisztviselői kar évtized s tapasztalatokkal, sokirányú gyakorlattal és önképzés útján szerzett olyan ismeretekkel rendelkezik, amit sokesetben az érettségi vizsga sem tudna pótolni.

Kérdés azonban, hogy a segédhivatali tisztviselői pályán négy középiskolai végzettséggel a jövőben elhelyezkedni kívánó újabb nemzedék hasonló előfeltételeket hozna-e magával?

A magunk részéről aggodva gondolunk erre.

A multban ugyanis, a nyugalmas békeévekben, mindenekelőtt az iskolai tanítás nyugodott szilárdabb alapokon. Ma sem az igyekezet vagy a rá termettség hiányzik a magyar tanári - és tanítói karból, de az általános gazdasági bajok és a rengeteg családi gond ennek a nagyértékű társadalmi osztálynak energiáját is bizonyosan a felére lohasztották, ami a dolog természete szerint a kezük alól kikerülő ifjuság tudásában is csak hézagokat hagyhat.

S teljesen hasonló a helyzet a hivatali továbbképzésben is. A trühetően fizetett és éppen ezért minden idejét és gondolatát a hivatalnak áldozó régi segédhivatali tisztviselői kar az utánna következő generáció hivatali ismereteinek gyarapításával sokkal többet törődhetett, mint a tizen- négyéves háborus - és gazdasági válság során teljesen letört és a Tamássy - féle státuszrendezés által megakasztott előmenetel miatt is kedveszegett mai idősebb tisztviselői gárda.

Hogyan pótolhatná ilyen körülmények között a fokozatosan nyugalomba vonuló vagy másképpen kihaló régi kipróbált munkaerőket a segédhivatali tisztviselői pályán ezután elhelyezkedni kívánó fiatalság, ha a fentebb érintett hiányzó előfeltételek kiegyenlítéseül legalább magasabb iskolai képzettséget nem hozna magával?

Megingathatatlan meggyőződésünk, hogy erre a most vázolt okokon kívül már azért is szükség volna, mert - emint ezt előbb is hangoztattuk - a segédhivatali tisztviselői munkakör az idők folyamán annyira kiszélesbült s nem egy részében olyan bonyolulttá vált, hogy a kellő gyakorlatot és tapasztalatokat nélkülöző fiatalabb segédhivatali tisztviselők csak a magasabb iskolai képzettség nyújtotta nagyobb kedvezményező erő és szélesebb áttekintés birtokában tudnának a vállukra háruló súlyos feladatokkal megküzdeni. A felemelést tehát egyenesen a közszolgálat érdeke parancsolná.

De a kvalifikáció felemelése mellett szól számos más olyan körülmény is, melyek a mai nehéz gazdasági helyzetből fakadnak. A középiskolák ugyanis százszámra ont-

ják az érettségi vizsgás fiataliságot, akik a mai nehéz viszonyok között sem egyetemi tanulmányokat végezni, sem megfelelő existenciát teremteni nem tudnak. Ezek számára a segédhivatali tisztviselői pálya - az iskolai képzettség felmelése esetén - olyan új lehetőséget nyitna meg, amin örömmel kapnának. S ezzel aztán a szellemi proletáriátus további veszedelmes terjedésének is utját szeghetnénk, ami szintén elsőrendű állami érdek.

Mert az sem téveszthet meg senkit, hogy alapjában véve ma is az a helyzet, hogy az érettségi vizsgás ifjúság tömegesen pályázik dijnoki állásokra. A mai minősítési törvény mellett ez csak átmeneti állapot, mely a gazdasági viszonyok változásával együtt vissza fog fejlődni, hacsak az iskolai képzettség felmelésével megrögzíteni nem igyekszünk.

A kvalifikáció felemelését különben már csak azért is időszerűnek és méltányosnak tartanók, mert hiszen az 1883:I.t.c. megalkotásakor a községi jegyzők, a gyógyszerészek és állatorvosok iskolai alap minősítését a törvény hat középiskolai osztályelvégezésében állapította meg, de az említett kategóriáknál aztán az idők változása és az általános haladás már régen magukkal hozták az iskolai minősítés lényeges felmelését, csak a mi karunk részesült ezen a téren is mostoha elbánásban.

Könnynen elképzelhető tehát, hogy minő örömet okozott sorainkban a nagyméltóságu m.kir. Igazságügyminiszter Urnak folyó évi május hó 10-én a parlamentben elhangzott beszéde, melyben kijelentette, hogy egyetért azokkal, amelyek szerint a segédhivatali tisztviselők képzettségét emelni kell.

Bizva reméljük, hogy ebben a kérdésben az összkormányának is ez az álláspontja, minthogy az egyenlő elbánás és osztó igazság elvénél fogva elképzelhetetlen is volna, hogy ugyanazon kategorián belül egyik tárca alkalmazottait a többi tárcabe/liek mellőzésével a a közös hatalom bárminő megkülönböztetésben vagy előnyben részesithesse. Nagyméltóságod igazságszeretetét ismerve, ugy érezzük, ettől egy percig sem kell tartanunk.

De ebben a közmondásos igazságszeretetben bizakodva, már most esedezünk Nagyméltóságodnak olyanirányu meg-

nyugtató intézkedéseért is, hogy a segédhivatali tisztviselők kezelők és dijnokok iskolai képzettségének törvényhozási felemelése során a szerzett jogok épségben meghagyassanak, vagyis a jelenleg négy középiskolai végzettséggel működő segédhivatali tisztviselőket a kvalifikáció felemelésével kapcsolatban sem a hivatali beosztás, sem az illetmények, sem az előmenetel tekintetében semmiféle sérelem vagy mellőzés ne érhesse.

Ezzel ellenkezőintézkedés a hivatalok békéjét, a nyugodt és harmonikus munkát hosszú időre felborítaná, tehát egyenesen a közérdeket veszélyeztetné. A helyzet tökéletes ismeretében és felelősségünk tudatában kötelességünk erre is reá mutatni idejében.

Ezekután a fenti indokolásra támaszkodó tiszteletteljes kérésünket megismételve, bölcs és sürgős kormányintézkedésért esedezünk és vagyunk

Budapest, 1928. október hó 3-án.

Nagyméltóságod iránt

alázatos tisztelettel

A magyar királyi közigazgatási bíróság elnökétől.

489.szám

1929.Eln.

Nagyméltóságu Miniszter Ur!

A közszolgálatot teljesítő tisztviselők és egyéb alkalmazottak egyes csoportjainak elméleti és gyakorlati minősítéséről szóló 1883:It.c. revíziója tárgyában Nagyméltóságodnak folyó évi május hó 6-án 1092/1929.IV. a., szám alatt hozzám intézett nagybecsű átiratára az alábbiakban van szerencsém válaszolni.

Az 1883:I.t.c. tervbevett módosítása szükségessé teszi a vezetésem alatt álló m.kir. közigazgatási bíróság ítélőbirói állásai elnyeréséhez megkívánt minősítésre vonatkozóan az 1896:XXVI.t.c. 5.§-ában foglalt rendelkezés módosítását. Ezzel a kérdéssel azonban, minthogy ez a revízió nem a tervezett törvény keretében fog megtörténni, ez alkalommal nem óhajtok bővebben foglalkozni, hanem csak a bírósági segéd- és kezelőszemélyzet, valamint az al-tisztek minősítésének reformja tárgyában fogok nyilatkozni.

1., Ami a közigazgatási bíróság u.n. segédszemélyzetének /: elnöki titkárok, tanácsjegyzők; 1896:XXVI.t.c. 5.§./4/ bek.:/ minősítését illeti: ezek az alkalmazottak a szakminiszteriumok fogalmazási létszámából osztatnak be a bírósághoz és itteni szolgálatiuk ideje alatt is a saját miniszteriumuk státusában maradnak. Reájuk nevezve tehát az elméleti és gyakorlati minősítést illetően ugyanazok a szabályok volnának irányadók, amelyeket a közigazgatás rendezéséről szóló, s az országgyűlés által most tárgyalt törvényjavaslat III. része 65-67.§-ai "a közigazgatás körében a fogalmazási körében a fogalmazási tennivalók ellátására hivatott állásokra" alkalmazottakra általánoságban előir. Ezen a minősítésen /:egyetemi jogtudományi -ez elsősorban ! -, vagy államtudományi

Nagyméltóságu

Dr. Wekerle Sándor Urnak

magyar királyi pénzügyminiszter

vagy közgazdaságtudományi tudorság; egységes gyakorlati közigazgatási vizsga:/ felül még igen kívánatos volna ezekben az állásokban valamely világnyelv-, továbbá a gyors- és gépirás tudása.

Ezek a modern élet megszabta követelmények egyébként - nézetem szerint - a központi közigazgatás fogalmazási szakában működő valamely tisztviselőre nézve fennállanak; a helyi közigazgatásban az intézkedési jogkörrel felruházott, vagy fogalmazási tisztviselőktől az idegen világnyelv helyett az ottani lakosság egy része által használt idegen nyelv tudását kellene megkívánni.

2., Ma, amikor az általános művelődés a legszélesebb néprétegekben utat tör és a tul-iskoláztatás az alsóbb társadalmi osztályokban is elterjedt, amely eszmeileg örvendetes jelenségnek az a sajnos következménye, hogy rengeteg a fölösleges szellemi munkás:, semmi akadályja sem volna, ha a kezelőtisztviselőkre vonatkozóan az 1883:It.c. 19.§-ában megállapított minősítés felmeltetnék az eddigi négy középiskolai /:polgári iskolai:/ helyett - egyelőre - hat középiskolai osztályu, vagy azzal egyenlő értékűnek tekintett más iskolai végzettségre. A két utolsó évfolyam lehetőleg kereskedelmi középiskola vagy kereskedelmi szaktanfolyam legyen, amelyen a tanuló a mai hivatalos életben szinte nélkülözhetetlen gyors- és gépirásban is kellő jártasságot szerez.

Mint hogy a közszolgálatban alkalmazás előfeltétele a 18. életév betöltése /:Pénzügyi Szolgálati Szabályzat 7.§.:/ eddig az életkorig a felemelt minősítést is bárki megszerezheti. Egyébként bizonyos ámeneti idő múlva ezekre az állásokra a középiskolai érettségi vizsgálat letételét is meg lehetne követelni.

Szükségesnek tartom, hogy kezelési és tisztviselői /:irodasegéd-tiszti :/ állásra az elméleti minősítésen felül még a gyakorlati kezelői vizsga letétele is feltétlenül szabassék meg. A kezelőtisztviselői állásra alkalmazásnak ezt a kellékét - bár nem kötelező alakban - már az 1883:I.t.c. is érintette. /: 29.§.:/ Ennek a vizsgának a szabályai a 3400/1913.B.M.eln. sz. rendelettel a belügyi állami igazgatás részére tüzetesen és helyesen vannak megállapítva és megfelelő módosításokkal más igazgatási ágakban is mintául szolgálhatnak.

3., Az 1914:XXVII.t.c. 11.§-ában adott felhatalmazás folytán szervezett kezelői állások elnyeréséhez a 2378/1915.M.F. sz. rendelettel kiadott szabályzat 2.§-a szerint iskolai tanulmányok végzését nem kell igazolni. Vagyis a szabályzat a kezelői álláshoz az általános iskolalátogatási kötelezettség keretén belül a látogatott iskolai osztályok /:tanfolyamok:/ sikeres elvégzését nem kívánja meg. Tekintettel arra, hogy a kezelők által végzett hivatali munka pontos ellátása is bizonyos magasabb intelligenciát és tanultságot követel, indokolt volna, hogy a kezelői állásra alkalmazandó egyének igazolják, hogy az általános iskolakötelezettségnek sikerrel tettek eleget.

Ami a kezelők különleges gyakorlati képzettséget illeti, a gép - és gyorsírásban való jártasságot - már a szabályzat 4.§-a kötelezőleg előírta azoknak az egyéneknek kezelőként leendő alkalmazásánál, akik megelőzően dijnokok nem voltak. Ezt a követelményt a dijnokokból lett kezelőkre is ki kellene terjeszteni, még pedig ugyanezen kötelező módon, nemcsak elsőbbségi jog alakjában, mint a szabályzat teszi. Azonfelül indokolt volna, ha - véglegesítésüket megelőzően - a kezelőktől is megkivántatnék a 2., alatt említett kezelői vizsga letétele, bizonyos könnyítésekkel.

4., A dijnokoktól ugyancsak meg kellene kívánni annak a minimális iskolai végzettségnek az igazolását, amelyet a kezelőktől. Ennek folytán az a kezelő, aki dijnoki alkalmazásból neveztetik ki, az iskolai végzettséget igazolni nem lesz köteles.

5., Teljesen osztom magyméltóságodnak azt az álláspontját, hogy ne csak a szakképzettséghez kötött altiszti állásokra, hanem a kisebb jelentőségű kezelési teendőket ellátó altisztekre is megfelelő minősítés irassék elő.

Az elméleti minősítést itt is /:mint a kezelőknél:/ az iskolalátogatás kötelezettségnek sikerrel való teljesítése igazolásában vélem meghatározni, míg a gyakorlati képesítést megfelelő "altiszti felvételi vizsga" letétele adná meg. Ez a vizsga volna hivatala az altiszttől megkivánt értelmesség és ismeretek /:szabatos szóbeli és írásbeli jelentéstétel; utasítások megértése és teljesítése; hivatali magatartás; a szükséges hivatali szervezeti és

./.

helyi ismeretek stb.:/, valamint bizonyos technikai készség /:pl. másológép-kezelés, írógép-~~karbantartás~~:/ stb. igazolására.

Amennyire helyes és kívánatos az elméleti és gyakorlati képzettség fokozása a közzolgálati alkalmazottak valamennyi kategóriájában ép oly méltányos, hogy a megkívánt magasabb minősítés az ezzel kapcsolatosan elvárható több és jobb munkateljesítmény fejében /:ami viszont a hivatali érdek sérelme nélkül bizonyos létszámcsökkentést tesz majd lehetővé :/, az alkalmazottak előmenetele, legalább is a jelenlegi szerény keretek közt a jövőre nézve is biztosítva legyen.

Itt fel kell hívnom Nagyméltóságod nagybecsű figyelmét a kiszolgált /: igazolványos:/ katonai altiszteknek polgári alkalmazásban való elhelyezéséről szóló 1873:II.t.c. módosítása tárgyában a m.kir. honvédelmi miniszter ur által készített törvényjavaslat-tervezetre. A minősítési törvény módosítására vonatkozólag megalkotandó javaslat tervezetet ezzel a most említett törvényjavaslattal összhangba kell hozni. Nem mulaszthatom el, hogy rá ne mutassak arra, hogy abban az esetben, ha az altisztek alkalmazásáról szóló törvénytervezet a jelenlegi alakjában válnék majdan törvénytényé, egyes népes alkalmazott - kategóriák /:ideiglenes kezelők, díjnokok, kiegészítő altisztek, akik megelőzőleg nem voltak katonai altisztek:/ hivatali előmenetele/:véglegesítése:/ szinte teljesen kilátástalanná válik, mert a velük betölteni remélt, megüresedő állásokat beláthatatlan időn belül igazolványos altisztekkel kell majd betölteni.

Aggályosnak tartom az állami erkölcs szempontjából, hogy akkor, amikor egyik oldalon a közalkalmazásba jutás, illetve előretetés a minősítés felemelése folytán tetemesen megnehezül, ugyanakkor a magasabb minősítéssel bíró, értékes alkalmazottak előmenetele nemcsak hogy nem javul, hanem ugyszólván illuzoriussá válik. Mert igaz ugyan, hogy az igazolványos altiszteknek is meg kell majd

./.

szerezniök a közzolgálati állások elnyeréséhez megkivánt magasabb minősítést, ami esetleg többeket visszatart a közalkalmazotti pályára való törekvéstől; mindazonáltal, tekintettel az igazolványosok nagy számára, ez a körülmény még nem látszik elegendőnek ahhoz, hogy az előmeneteli viszonyoknak az igazolványosok beözönlése folytán bekövetkező leromlását egymagában ellensúlyozza.

Budapest, 1929. évi május hó 25-én.

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

A minősítési törvénynek a jogi oktatás reformjával kapcsolatos módosítására vonatkozó és 1929. évi január hó 4.-én 98.776/1928.4. szám alatt kelt, valamint az ezt kiegészítő és 1929. évi július hó 5.-én kelt 410/0.-78.1929. számú nagybecsű átíratára van szerencsém Nagyméltóságodat a következőkről értesíteni:

1./ Helyesnek fogadom el Nagyméltóságodnak azt az elgondolását, hogy a doktorátus minősítő ereje megszűnjön és ez a cím kizárólag tudományos képesítés kifejezésére tartassék fenn. Véleményem szerint ugyanis a doktori fokozat nem lehet gyakorlati pálya, illetőleg hivatás betöltésére minősítő kellék. A doktori képesítés helyesen csak annak megállapítására szolgálhat, hogy e cím viselője mélyebbre hatoló és átfogó tudományos képzettségénél fogva olyan elméleti képzettséggel rendelkezik, amely őt magasabbrendű tételes viták folytatására is alkalmasítja. Ebből a szempontból a doktort úgy kellene tekinteni, mint a tudományos fejlődés fokán bizonyos különlegesebb színvonalig eljutott tudóst, akinek további fejlődése és irodalmi működése váltja ki azt a lehetőséget, hogy előbb mint magántanár, utóbb esetleg mint valamely tanszéket ellátó professor töltse be szerepét a tudományos világban. A doktoré a tudományos készség, a magántanaré a tudomány továbbfejlesztésének, a tanaré a tudomány magas katedráról való hirdetésének feladata.

Az előrebocsátottakból nem következik az, mintha a gyakorlati pályára képesítő oklevél megszerzésének feltételeit megkönnyíteni és a követelményeket leszállítani kívánám. Ebben a tekintetben is osztom Nagyméltóságodnak azt az elgondolását, amely lehetővé kívánja tenni azt, hogy a jogszolgáltatás és a közigazgatás gyakorlati terén működő szakemberek kiképzése lehetőleg alapos és a mai kor sokoldalú követelményeinek megfelelő legyen. Ebben a tekintetben a részletekre alább térek ki. Már itt hangsúlyoznom kell, azonban azt az álláspontomat, hogy minden elgondolás, amely a jogot tanuló fiatalság alaposabb kiképzését tervezi, merőben céltalan és hatástalan mindaddig, amíg biztosíték nincs abban a tekintetben, hogy az egyetemre felvett jogtanulók az

Nagyméltóságú

dr. gróf Klebelsberg Kuno úrnak,

m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter

Budapest

előadásokat valóban hallgassák, nemcsak vizsgálatokat, hanem kollokviumokat is megálljanak és tudásukat a tanszékekkel kapcsolatban működő szemináriumokban fejlesszék. Mindaddig, míg ebben a tekintetben biztosíték nincsen, a jogi oktatás reformja merőben céltalan és akár doktori képesítés nyújtó szigorlatoknak, akár más néven nevezzük e képesítő vizsgálatokat, merőben véletlen játéka lesz, hogy akadnak-e egyesek, akik a teljesen ki nem elégítő rendszer dacára is egyéni szorgalom és rátermettség következtében komoly tanulmányoknak szentelik az egyetemi tanulás éveit, vagy pedig marad minden a régiben, vagyis megmarad a jelenlegi helyzet, amikor is a jogi tanulmányok címén egyetemre felvett hallgatók messze tulnyomó része az előadásokat egyáltalán nem látogatja, gyakorlatokban és szemináriumi munkálatokban még annál is kevésbé vesz részt és néhány hét alatt elsajátított fogásokkal meguszván a vizsgálatokat, mint jogi mesteremberek árasztják el a hivatali keresőktől nyüzsgő előszobákat, hogy hivatalba jutván, a legsekélyesebb munkateljesítménnyel nehezítsék meg a közhivatalok munkáját.

Reá kell mutatnom ennek a rendszernek erkölcsromboló hatására is. A jogi pályákra tóduló ifjúság ugyanis azt tapasztalja, hogy komoly tanulmányok nélkül, a már említett fogásos kérdésekre adandó válaszok gyors beszajkozásával célt érhet, oklevélhez juthat, majd kellő külső támogatással és arravalóságának megbírálása nélkül biztos kereset-
hez jut. Még kedvezőbb az az eset, amikor szegénysorsu hallgatók, kenyérsikeret utalva, különböző hivatali és egyéb foglalkozásban folytatott alsóbbrendű tevékenységgel keresve meg létfenntartásukat, megmaradó szabadidejüket és magánszorgalmukat fektetik bele a szükséges ismeretek megszerzésének rendszeres munkájába. Növeli azonban az erkölcsi veszélyt az a körülmény, ha e "Tanulóifjúság" tanulás és egyéb komoly foglalkozás helyett munkanélküliségben töltve idejét, szinte reánevelődik a munkakerülésre.

Nagyméltóságod bölcs megítélésére tartozik annak

./.

megállapítása, hogy e lényeges bajokon milyen eszközökkel kelljen és lehessen segíteni. Lehetetlennek tartom azonban, hogy akkor, amikor akár az orvosi, akár a műegyetemi, akár egyéb főiskolai tanulmányszakon a hallgató intenzív tanulása és munkássága állandó ellenőrzés alatt van, éppen a jogi tanulmányok szerepelnek, mint közismerten olyanok, amelyeknél a főiskolára beiratkozás és felvétel egyáltalán nem jelenti e tanulmányok folytatását és a feltételezett hivatásra való komoly kiképzést.

Magam részéről ismételten hangsúlyozóm, hogy a jogi minősítés és az ezt megelőző kiképzés elsőrendű és elengedhetetlen feltételének tartom, hogy azok, akik a jogi tanulmányok céljaira felvétettek, tanulmányaikat tényleg folytassák és ebben a tekintetben komoly és állandó ellenőrzés alatt álljanak, legalábbis olyan mértékben, mint ahogy ez a főiskolai képzés egyéb szakán történik.

2./ Sajnálatomra nem vagyok abban a helyzetben, hogy csatlakozzam Nagyméltóságodnak ahhoz az elgondolásához, amely a jogi és az államtudományi képesítést egységesíteni kívánja. Éppen Nagyméltóságodnak abból a nagyon helyes elgondolásából kiindulva, amely a szóban levő képzést minden vonatkozásában bővíteni és elmélyíteni kívánja, célszerűtlennek látom azt a megoldást, amely a két, sok tekintetben rokon, szellemében és célkitűzésében azonban mégis különböző jellegű szakképzettséget teljes mértékben azonosítaná.

Igaz ugyan, hogy az újabb kor fejlődési irányzata, amely a jogban megkívánja a célirányosság érvényesülését, viszont a közigazgatásban és a politikában elismeri a jogok tiszteletbentartásának szempontját, a jog és az igazgatás között bizonyos közeledést teremtett; mégis végeredményben lényegesen eltérő a két hivatás mind tevékenységének tartalma és célkitűzése, mind pedig döntő szempontjai és az ezekből adódó életszemlélete szerint és így a közös vonások dacára eltérőnek kell lennie a szakképzések is. A ki-

./.

képzésnek e kettő vonalárapedig annál nagyobb a szükség, minél inkább tartjuk szem előtt azt a gyakorlati célt, hogy egyfelől a jog, másfelől az igazgatás terén működő személyek saját hivatásuk feladatainak minél tökéletesebb ellátása végett, minél célirányosabban részesüljenek a megfelelő szakképzésben. Elvi álláspontom ebben a kérdésben tehát az, hogy külön jogi és külön államtudományi oklevél képesítsen a szóban levő gyakorlati hivatások egyikére, vagy másikára.

3./ A 2./ pontban foglalt álláspontom fenntartásával helyeslem Nagyméltóságod nagybecs- elgondolásának azt az irányzatát, hogy a szükséges ismeretek elsajátítása végett, illetőleg a kellő tanulmányi rend megvalósítása céljából a kiképzés nyolc félévben történjék és hogy az első képesítő szigorlat a végbizonyítvány keltétől számított négy hónap eltelte után legyen megengedhető. Ennek a felfogásnak a helyessége követlezik abból a már fent kihangsúlyozott és bizonyára a Nagyméltóságóddal megegyező álláspontomból, hogy a tanulók a tanulmányi éveket a rendszeres és tanrendszerűen megszabott tanulmányokkal töltsék, aminek megvalósítása kizárja azt, hogy e tanulmányrend beosztásához igazodó tanévek keretén belüla jogtanuló az illető tanévben talán nem is szereplő szigorlati tárgyra való készülődéssel foglalkozék és ennek következtében a tanév szempontjából megszabott tanulmányokat elhanyagolja.

Kétségtelen, hogy ily rendelkezés következtében a jogi, illetőleg az államtudományi képesítés megszerzése a nyolc féléven túl legalább egy évvel meghosszabbodik. Ez a körülmény azonban nem tarthat vissza a nemzet egyetemes érdekében szükséges megfelelő képzettségű jogásznemzedék felnevelésének követelményétől. Látnunk kell, hogy a már is annyira tulterhelt orvosi pályán, ahol maga az egyetemi tanulmányi idő tíz félévet foglal magában, ez a körülmény a pályának további előzőnlését egyáltalában nem gátolja. Nincs tehát semmi ok arra, hogy a jogi és az államtudományi kiképzés megfelelő biztosítására irányuló és a tanulmányi idő megfelelő megszabásával járó rendelkezések ezen a ponton a

közérdek szempontjából hátrányos következményekkel járnának.

4./ A Nagyméltóságodéktól eltérő azt az álláspontot, amely szerint a jogi és az államtudományi kiképzésnek bizonyos pontos tul. kettéválasztását kívánom, részletesebben megvilágíthatom A nagyméltóságod által közölt tanrend egyes részleteire vonatkozó következő tiszteletteljes észrevételeimmal:

Bár a jogszolgáltatás terén való sikeres működéstől sem lehet elvitatni a gazdasági és a szocialis viszonyok alapos ismeretének szükségességét, mégis kétségtelen, hogy ezekre az ismeretekre fokozottabb mértékben van szüksége annak, aki a közigazgatás elrendező és irányító tevékenységét hivatott teljesíteni. Viszont nem volna helyes a közigazgatási szolgálat sikeres teljesítéséhez megkívánt ismeretek bővebb méretek megszerzésére szánható időt csökkenteni., illetőleg ezt az időt igénybe venni olyan ismeretek megszerzése végett, amely ismeretek a jogi pályán feltétlenül szükségesek ugyan, de a közigazgatási pályán abban a mértékben felelegesek. El nem gondolható pl., hogy mi szükség volna arra, hogy a közigazgatási tisztviselő a kereskedelmi és a váltójogban, a polgári törvénykezési rendtartásban, sőt a római jogban is, amely lényegben szintén csak a római jog magánjogi részére vonatkozik, ugyanolyan alapos és részletesebb kiképzést nyerjen, mint a zplaki bírói, ügyvédi vagy egy jogi pályán hivatott tanulmányait gyakorlati téren értékesíteni. Feltétlenül szükséges tehát megítélésem szerint a két tanulmányi ág szétválasztása, mégpedig oly képen, hogy az első négy félév az alapismeretek nyújtásával, lehetőleg közösen előadott tárgyakkal töltsék ki, míg a második négy félévben mindkét szak saját természetének belső szükségleteihez képest nyerjen megfelelő kielégítést.

Az előrebocsájtott elrendezésben gondolok nagyobb helyet juttatni az államtudományi szakra vonatkozó második négy félév keretében a közigazgatási jog egyes különleges részeinek, különösen az egészségügyi és a szocialis közigazgatásnak. E második négy félév keretében kívánám előadat-

./.

ni a közigazgatási szolgálatban ma már nélkülözhetetlen társadalomtant és társadalompolitikát, amelyeknek egyes specializált ága is van ma oly nagy jelentőségű, hogy ezen a szakon különleges kollégiumok tárgyaként szerepeljen, anélkül, hogy ezt a jelentőségét viszont a jogi szakképzés szempontjából elismernem kellene. Az államtudomány gyakorlati művelője részére nélkülözhetetlennek tartom a tömeglélektan problémáinak megismerését is, amihez kapcsolhatom a Nagyméltóságod nagybecsű álláspontjával ellenkező azt a felfogásomat, amely szerint bizonyos filozofiai ismereteknek a jogtanulók részére való előadása egyáltalán nem felesleges és ethika, lélektan és a filozofia története méltán kellene, hogy megköveteltessenek a jogi és államtudományi képzés egész vonalán is.

Ezzel nem kívánok szembehelyezkedni Nagyméltóságodnak azzal a másik elgondolásával, amely a jogi és az államtudományi karra való felvételt megelőző történelmi vizsgálat sikeres megállásától kívánja feltételezni. Osztom ugyanis Nagyméltóságodnak azt a felfogását, hogy a jognak, mint a meglevő társadalmi rendnek és az államtudománynak, mint a társadalmi rend továbbfejlesztésének megértése szükségképpen feltételezi azt, hogy a mindezen ismereteknek előzményeit alkotó történelmi ismeretek készsége a szakma tanulóinak rendelkezésére álljon.

Az előrebocsátottak után ezuttal nem kívánok a Nagyméltóságod által velem közölt tanulmányi rend további részleteibe belebocsátkozni, mégpedig azért nem, mert első sorban eldöntendőnek vélem az általam felvett kettéválasztás kérdését. Részletekben ugyanis javaslataim módosulnak aszerint, hogy Nagyméltóságod ezt az álláspontomat elfogadni, vagy pedig ennek ellenére az egységes kiképzés álláspontját továbbra is fenntartani méltóztatik-e. Bármilyen volna is Nagyméltóságod elhatározása, annak eredményéhez képest fogom megtenni észrevételeimet a Nagyméltóságod által közlendő tanterv minden egyes pontjára.

5./ Minthogy időközben szerzett értesülésem szerint

Nagyméltóságod most már a minősítési törvénynek nemcsak részleges, hanem annak egészére vonatkozó módosítását célozza, tárcám ügyköre szempontjából kiterjeszkedem az egészségügyi szolgálatra minősítő kellékek kérdésére is.

Ebben a vonatkozásban meghallgattam az Országos Közegészségi Tanácsot is és véleményének figyelembevételével Nagyméltóságodat ebben a kérdésben a következőkben tájékoztatom:

Szükségesnek tartom, hogy a tisztiorvosi vizsgálat nemcsak a teljesen, vagy túlnyomóan közigazgatási jellegű, u.n. tisztiorvosi állásokhoz kívántassék meg, hanem általában a kormányhatóságok központi és külső ~~központi~~ közigazgatási jellegű orvosi ténykedéseiben is. Ez azonban nem vonatkozhatik a felügyeletem alatt álló valamely különleges feladatokra hivatott valamely intézményben, különleges szakképzettség szerint foglalkozó orvostisztviselőkre, így pl. az Országos Közegészségügyi Intézet serológiai, bakteriológiai, stb. osztályán működő orvosokra.

Egyébként a tisztiorvosi képesítés, illetőleg a tanfolyamra való felvétel szempontjából kötelezővé kell tenni megelőző egy évi korházi, illetőleg orvosi magángyakorlatot. A képesítés megszerzése céljából fenntartandónak vélem a tisztiorvosi tanfolyamot, amelynek részletes szabályozása miniszteri rendelet útjára hagyatnék, azonban szükségesnek tartom, hogy a tanfolyam sikeres befejezése után a hallgatók egyéves, a különböző egészségügyi intézetekben töltendő gyakorlatra köteleztessenek. Egyébként pedig az orvosi szakoktatás tanrendjében szükségesnek látom oly rendelkezés felvételét, amely szerint a közegészségtan kötelező hallgatása a jelenlegi egy fél-év helyett két félévben állapitassék meg. Mindenesetre módot kell adni arra, hogy a Tudományegyetem orvosi szakán a közegészségügy mellett a szocialhygiéne és az egészségügyi közigazgatás, ugyszintén általában a közigazgatási jog megfelelő specialis kollegiumokban előadassék; ezeknek igazolt és

eredményes kollégiumokkal kísért hallgatását a tisztiorvosi tanfolyamra való felvételnek feltételül kellene megállapítani.

Az előrebocsátottakkal kapcsolatban fontos volna módot adni a Tudományegyetem orvosi szakán az orvostanulónak arra is, hogy külön előadások során megismerkedhessenek a szociálpolitikával és különösen a társadalombiztosítással, amelynek területén az orvosi hivatásnak oly nagy jelentősége van, anélkül, hogy jelenleg kélő biztosíték volna az orvosok ama jelentékeny részének megfelelő szakzerű kiképzésére, amely a társadalombiztosítás terén gyakorolja hivatását. Ily kollégiumok létesítése lehetőséget nyujtana olyan rendelkezésre, amely szerint a társadalombiztosításterén csak olyan orvosok alkalmaztassanak, akik e kollégiumok hallgatásával a megfelelő előismereteket megszerezték.

6./ Általában szükségesnek tartom, hogy a minősítési törvény általános rendelkezési mellett felhatalmazást is tartalmazzon a miniszterium vagy a miniszterium egyes tagjai részére abban a tekintetben, hogy bizonyos különleges szolgálati ágakban különleges képesítést és szakvizsgát irjanak elő. Ebben a tekintetben a tárcám ügyjőre szempontjából elsősorban a társadalombiztosítási tisztviselőkre gondolok, akiknek minősítési különleges kellékei szempontjából az 1928:XL.t.c. 170.§-ában már is kaptam bizonyos rendelkezési felhatalmazást.

Külön rendeleti szabályozásnak kívánám fenntartani az u.n. egészségügyi és szociális igazgatási segédszemélyzet /:védőnők, gondozónők, ápolónők stb.:/ minősítő szakképzettségének megállapítását is.

7./ Végül el nem mulaszthatom magyméltóságod nagybecsű figyelmét arra a körülményre is felhívni, hogy a minősítési törvény általános reformjával kapcsolatban mellőzhetetlenül szükségesnek mutatkozik az újabb időben keletkezett egyes főiskolák és főiskolai szakoknak a minősítés szempontjából való hatályát megállapítani. Ebben a tekintetben külö-